
Koninklijke heem- en geschiedkundige kring “Jan Broeckaert” vzw

Nieuwsbrief

In deze Nieuwsbrief

Ze leefden in Wetteren. Ze stierven voor België 1914-1918
Kermistoonstelling. Wetteren onder de Duitse bezetting 1918

Verdwenen taxibedrijven in Wetteren

De “Lochtreys van den heer Margat” eindigt in Massemen

Het loopt op wieltjes

Verschijnt 3 keer
per jaar
Augustus 2018
22ste jaargang

Colofon

Erevoorzitter

Alfons Rasschaert

Voorzitter

Erik Van der Haegen

erik.van.der.haegen@telenet.be

Ondervoorzitter

Hubert Keuppens

hubertkeuppens2@telenet.be

Ere-secretaris

Willy Tondeleir

Penningmeester/secretaris

Fernand Schamp

fsw1@skynet.be

Museumgids

Luc Bontinck

luc.bontinck2@telenet.be

Tentoonstellingen

Christiane Van Impe

vanimpe.christiane@skynet.be

Bibliotheek

Karel François

françois.vanherreweghe@telenet.be

Bestuursleden

Jeroen Trio

jeroen.trio@wetteren.be

Martin Bogaert

bogaertmartin8@gmail.com

Erik Lorré

e.lorré@telenet.be

Koen Luyckx

koenraad.luyckx@telenet.be

Inhoud

Van de vernieuwde pui, de kermistentoon- 1
stelling en andere rommelmarkten

Ze leefden in Wetteren – Ze stierven voor 2
België

Kermistentoonstelling 6

Verdwenen taxibedrijven in Wetteren (1) 8

De “Lochtreys van den heer Margat” 16
eindigt in Massemen

Het loopt op wieltes

Werkgebied

De gemeenten Wetteren, Massemen en
Westrem.

Museum

Openingsdagen en -uren voor 2018, zie
achteraan deze nieuwsbrief. Een bezoek aan
het museum is altijd mogelijk. Maak een
afspraak via fsw1@skynet.be of via de dienst
Toerisme, Markt 1, 9230 Wetteren (ingang
via de Kerk- straat) tel. 09 366 31 04.

Lidmaatschap

Het lidmaatschap bedraagt 9 euro voor één
jaar. Lid worden kan tijdens de openingsuren
van het museum (zie achteraan deze uitgave)
of door overschrijving op rekeningnummer
BE21 0682 1293 2003.

Meewerken aan dit tijdschrift

Elke bijdrage over Wetteren, Massemen of
Westrem over een heemkundig of historisch
onderwerp komt in aanmerking voor opname
in de Nieuwsbrief. De redactie behoudt zich
het recht voor artikels te aanvaarden of te
weigeren. Mail je bijdrage door naar
fsw1@skynet.be of zend het naar de
Koninklijke heem- en geschiedkundige kring
Jan Broeckaert, p.a. Kerkstraat 31, 9230
Wetteren.

Van de vernieuwde pui, de kermistentoostelling en andere rommelmarkten

Juli, iedereen zit al wekenlang te puffen. Stevenen we af op een hitterecord? Nooit eerder ook wapperden de eerste drie weken van juli zoveel Belgische vlaggen aan de gevels van de huizen. Een opstoot van patriottisme?

In ons **museum** zaten we ondertussen niet stil. Met subsidies van de Erfgoedcel van het Land van Dendermonde hebben we in zaal De Coninck uitgebreide aanpassingen laten uitvoeren. Een schrijnwerker heeft de muurkasten onder handen genomen. Die kunnen nu makkelijk geopend worden, zodat we de tentoongestelde voorwerpen periodiek kunnen wisselen. Voordien konden we de muurkasten niet openen, de oude kledij van de periode 1900-1914 heeft daar dan ook meer dan waarschijnlijk dertig jaar lang gehangen.

Sinds enkele weken kunnen we de **vernieuwde pui** van het nu ‘oude’ gemeentehuis bewonderen en de ingang van ons museum opnieuw gebruiken. De volledige afwerking volgt nog. Er dienen nog twee lantaarnpalen geplaatst en aangesloten te worden. Op de cover van deze nieuwsbrief kan je de herstelde pui ondertussen al bewonderen.

Onze “**Kermistentoostelling**” gaat onder het thema "Het leven in Wetteren zoals het was in 1918" De focus ligt dus op het einde van de Grote Oorlog, op 11 november exact 100 jaar geleden. Je kan in deze nieuwsbrief meer lezen over deze tentoonstelling (pagina's 6 en 7). De opening van de tentoonstelling, met receptie, waarop we je als lid uiteraard graag zullen verwelkomen, heeft plaats op donderdag 30 augustus om 20 uur.

De ‘**Kloefkensrommelmarkt**’ waaraan onze penningmeester/secretaris de voorbije maanden hard heeft gewerkt en waarvoor hij het nodige lobbywerk heeft verricht, vindt plaats op zaterdag 8 september op de Markt, vanaf 14 tot 18 uur.

In de meerjarenplanning van de gemeente is de 100-jarige herdenking van de Eerste Wereldoorlog opgenomen als een belangrijke actie. Na de publicatie in 2016 van het boek over de Wetterse opgeëisten, dat veel weerklank en waardering kreeg, komt de gemeentelijke archiefdienst met opnieuw een opmerkelijke publicatie, dit keer over de **Wetterse, Massemse en Westremse gesneuvelden** van de Eerste Wereldoorlog. De auteur, André Van Damme, oud-rechercheur van de Wetterse politie, leverde een meesterwerk af. Hij doet in deze nieuwsbrief verslag van het onderzoekswerk dat hij verricht heeft (pagina's 2 tot/met 5).

Waarschijnlijk een primeur voor onze nieuwsbrief, Jeroen Trio, de gemeentearchivaris, heeft het in een eerste bijdrage over **verdwenen taxibedrijven** in Wetteren (pagina's 8 tot/met 15) en in Massemen verwekte **de landing van een luchtballon** in 1834 de nodige sensatie (pagina's 1 tot/met 20). Verslag hiervan ook in deze nieuwsbrief.

Op het achterblad ten slotte kort verslag met ludieke foto van onze **fietshappening** naar aanleiding van het 200-jarig bestaan van de fiets.

***Hubert Keuppens**
ondervoorzitter*

Ze leefden in Wetteren – Ze stierven voor België

17 december 2013, mijn zeventigste verjaardag, ik luister naar een Wetterse politica die een volle zaal toespreekt. Zij beschrijft hoe de viering van “100 jaar einde WO I” er zal uitzien. Tot slot zegt ze dat tegen 11 november 2018 een boek over de Wetterse gesneuvelden zal verschijnen, samen te stellen door André Van Damme. Ik schrik, André Van Damme, dat ben ik. En ik weet nergens van!

Daar gaat mijn vakantie

Ik beslis de uitdaging toch aan te gaan. In mijn overmoed wil ik niet alleen het verhaal van de gesneuvelde Wetteraars brengen, maar meteen ook de teruggekeerde soldaten er bijnemen. Ik moet echter gas terugnemen en me tot de gesneuvelden beperken. Ik heb immers de volgende 4 jaar mijn handen vol met opzoekingen in archieven, gesprekken met familieleden, het terugvinden van de graven van de gesneuvelde soldaten en plaatsbezoeken aan oorlogsmonumenten. Mijn partner en ik passen onze vakantieplannen aan in functie van de zoektocht naar de graven die verspreid liggen over heel het land, maar ook in Nederland, Engeland en in Frankrijk van Calais tot in de buurt van Nice.

Ik zit nu Portugal, voor het eerst in vier jaar zonder mijn nota's, om de verschillende regio's van het land te ontdekken en de bewoners ervan te leren kennen. Hier geen graven van gesneuvelde Wetteraars. Uitgerekend nu krijg ik, pas twee dagen nadat ik met de caravan ben afgereisd, een mailtje van de heem- en geschiedkundige kring met de vraag naar een artikel voor de Nieuwsbrief over mijn te verschijnen boek. Vooruit dan maar denk ik en zet me aan het schrijven.

De eerste Wetteraar sneuvelt

Het boek start met een overzicht van de geraadpleegde archieven en archiefstukken en de gedane opzoekingen, om in deel twee het eigenlijke verhaal van de soldaten te brengen. Ik volg daarbij de datum van hun overlijden.

Normaal is dit onze eerste Wetteraar, Pieter **Duquet**, gevallen in Sart Tilman bij Luik op dag één van de oorlog. Over de man zelf vond ik weinig, maar een aalmoezenier die de gevechten meemaakt beschrijft de slag heel aangrijpend. De lijken liggen tot 2 meter hoog op de borstweringen van de loopgrachten. Ik heb zijn vertaalde versie overgenomen in het boek.

Maar nog vóór Duquet is op dezelfde dag in Wetteren Alberiek **Van Gheluwe** gestorven. Op zijn grafzerk in Dendermonde en op de herdenkingszuil in Harelbeke staat dat hij stierf voor het Vaderland. Op de overlijdensakte in Wetteren is deze vermelding in de jaren '30 bij Ministerieel Besluit geschrapt. Mijn opzoekingen leerden me hoe dit is kunnen gebeuren.

Plaatselijk nieuws

Dezenacht rond 2 ure reed een automobiel in volle snelheid op de baan van Wetteren naar Schellebelle. Nabij de herberg « De Posthoorn » maakte de autogeleider eene verkeerde manoeuvre zoodat de automobiel omkanteelde.

Vier personen zaten in den auto. De chauffeur, een caporaal en 2 soldaten der linie.

De caporaal werd vreeselijk gewond en stierf terwijl men hem naar het Hospitaal droeg. De drie andere kwamen ervan af met eenige kneuzingen.

Dokter De Bruycker verleende hen de noodige zorgen.

Sedert het ongeluk is de chauffeur verdwenen. De twee soldaten zijn dezen middag naar Gent overgebracht.

Een militair inkwest is reeds begonnen.

Bij het ter pers leggen vernemen wij dat een Duitsch leger de Belgische grens zou overgekomen zijn.

Verboden te fotograferen en naamsverwisseling

Een ander slachtoffer is verdrongen bij het baden in de Schelde te Wetteren. Hij kreeg wel de titel 'Gestorven voor het Vaderland'. We bezochten zijn graf in de crypte op het kerkhof van Ukkel maar kregen te horen dat er geen foto's mochten worden genomen en dat de crypte gesloten was wegens te bouwvallig. We konden de hoofdbewaker van gedachten doen veranderen en dus zal in het boek een foto staan van de crypte en de soldaat. Meer zelfs, een jaar later vonden wij nog een uitgeweken Wetteraar in dezelfde crypte begraven en opnieuw kregen we toegang. In het boek verhalen wij hoe wij het de tweede keer aan boord hebben moeten leggen om er binnen te geraken.

Aan een kerkplein in Wallonië vonden we een gedenksteen voor Georges **Gridlet**. Deze soldaat

werd na een krijgsgevangenschap naar Wetteren gestuurd, vermoedelijk om obussen op te ruimen in het munitiepark, waar drie anderen overleden. Georges Gridlet stierf echter in de kliniek van Wetteren, en bleek niet de man te zijn wiens naam we hadden teruggevonden, maar wel een naamgenoot Gaston Gridlet. In het piepkleine dorpje Ucimont troffen we een nicht die ons zijn graf kon aanwijzen en ons een foto van haar neef bezorgde.

Sterven in Congo en bijna op receptie met de koning

Alphonse **Bové** – er wonen nog verre familieleden in Wetteren – is omgekomen in Belgisch Congo waar hij diende bij de 'Force Publique'. Een achternicht uit Antwerpen bezorgde mij uitzonderlijk mooie foto's van de man én van het oude Wetteren. Hij is hier geboren, zijn vader was ploegbaas bij Cooppal, zijn moeder had een likeurwinkeltje op de Cooppallaan. Het gezin verhuisde naar Kaulille om daar een afdeling van de

buskruitfabriek uit te bouwen. Ook daar is Alphonse Bové gehuldigd en staat zijn naam op het plaatselijke oorlogsmonument.

Wij vonden ook ergens dat in een munitiefabriek van het Belgisch leger in Gonfreville l'Orcher twee Wetteraars zijn gesneuveld bij een ontploffing op 15 december 1915. Dat nu juist daar een medewerker aan mijn boek, jaren terug stage heeft gelopen bij een herenboer. Hij introduceerde mij bij de burgemeester en bezorgde me tal van documenten. De burgemeester wilde naar het voorbeeld van zijn collega in Sainte-Adresse, onze koning uitnodigen voor de inhuldiging van een monument op 15 december 2015. Hij voegde er maar meteen aan toe dat ik er ook moest bij zijn. De koning kon niet komen en stuurde zijn ambassadeur in Frankrijk. Ik was er getuige van de festiviteiten en was uitgenodigd op de receptie samen met de burgemeester van Sainte-Adresse, de ambassadeur en de ontwerper van het monument. Ik heb er een mooi boek aan overgehouden.

Sommige families worden zwaar getroffen

Op Wetteren-ten-Ede kreeg ik van een geïnteresseerde verzamelaar de bidprentjes van twee broers Omer en Maurits **Van Den Berghe**, zonen van de molenaar uit de Molenweg. Ze zijn beiden omgekomen in de oorlog. Van één van hen vond ik het graf, van de andere heb ik enkel een plaats van overlijden, een onooglijk klein dorpje in Frankrijk, met 165 inwoners, ver van het strijdtoneel. Hoe kwam hij daar terecht? Ik heb de burgemeester aangeschreven, kreeg geen antwoord en ging dan maar bij hem aankloppen. Uit de overlijdensakte bleek dat de jongeman - die zich wilde laten inschrijven in het seminarie en de wapens schuwde – er overleden is in de woning van zijn patroon, een landbouwer. Hij was dus eigenlijk een deserteur, hij heeft zich nooit aangemeld bij het leger.

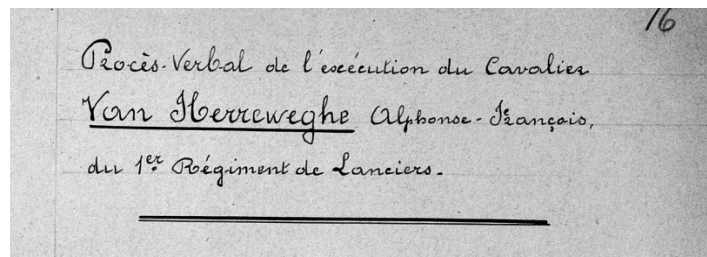

De “Gendarm te Paard” Dirckx uit Wetteren verloor twee zonen en één schoonzoon in WO I. De schoonzoon werd na de slag om Antwerpen door zijn makkers gekwetst meegenomen en in de buurt van Maldegem de Nederlandse grens overgezet waar hij aan zijn verwondingen is overleden. Toen zijn graf in Aardenburg ontruimd werd, werd zijn naam bijgeschreven op het monument van de Belgen in Harderwijk. Hierop staan de namen van de Belgen die in Nederland zijn gestorven en er geen graf meer hebben.

En tot slot ook nog...

In Engeland schreef ik vier vrouwen aan om er het graf te gaan opzoeken van onze Wetteraars. Bij één ervan was de plaat totaal geoxideerd en zwart, en niet meer leesbaar. Ik heb de betreffende vrouw verzocht om terug te gaan naar het graf van soldaat Hendrik **Minck** en met een stukje krijt de letters te overschrijven en dat nadien met haar vinger open te wrijven. Ik heb haar ook beloofd de foto als omslag van mijn boek te gebruiken.

In Wulpen kreeg ik zin om bij een boerderij te gaan graven waar Alfons **Van Herreweghe** door het vuurpeloton is gefusilleerd omdat hij zijn overste had vermoord.

En zo ben ik van de ene anekdote in het andere onwaarschijnlijke oorlogsverhaal gevallen. Vrijwilligers, familieleden en vele anderen hebben mij geholpen op mijn zoektocht en zo heb ik meer dan 400 bladzijden bij elkaar kunnen schrijven over onze gesneuvelde Wetteraars.

André Van Damme

Het boek bestellen

Het boek “*Zij leefden in Wetteren. Zij stierven voor België*” van André Van Damme, telt 480 bladzijden, is rijk geïllustreerd en zal op 11 november worden gepresenteerd en te koop aangeboden, naar aanleiding van de opening van de tentoonstelling over de Wetterse gesneuvelden. Je kan het boek al bestellen in voorverkoop door storting van het bedrag van 25 euro op het rekeningnummer BE56 0910 0033 5788 van het gemeentebestuur Wetteren met vermelding “boek oud-strijders”. Na 11 november kost het 30 euro.

Kermistentoonstelling:

Het leven in Wetteren in 1918 onder de Duitse bezetting

Wetteren heeft zoals heel België tussen 1914 en 1918 zwaar geleden onder het juk van de Duitse bezetting. In welke omstandigheden moest onze bevolking toen leven, wat waren de behoeften van de Wetteraars, hoe konden ze zich ontspannen? Dat proberen we op onze kermistentoonstelling te tonen.

Volgende onderwerpen komen daarbij aan bod :

- Burgemeester en Schepencollege
De gemeente moest de uitgaven gemaakt door de Duitse bezetter, bekostigen. Ze diende hiervoor een lening aan te gaan.
- Oorlogsgeld : waarom werd dit in voege gebracht.
- Industrie en nijverheid
Cooppal, Beernaerts, de Bloemmolens, firma's Colyn, De Backer, en De Rudder en hun tewerkstelling.

Toenmalig burgemeester
Florimond Leirens

Kindermode anno 1918

Briefwisseling met het thuisfront

- Middenstand en handel
De middenstand was goed vertegenwoordigd in Wetteren. Waren de winkelpanden toen kleiner, dan waren de bestellingen die de gemeente deed in opdracht van de Duitse bezetting groot. Sommige handelszaken zijn toen opgestart en zijn vandaag de dag aan hun 4de generatie toe: ijzerhandel Vernimmen, fietsenzaak Van Heddeghem (nu Remory Van Heddeghem), smederij Denolf in de Nieuwstraat...

- Vermakelijkheden: Wetteren kermis, sport & spel, toneel, film.
- Eetcultuur : geen vlees , maar veel vis (bijnaam Wetteraars = haringfretters).
- Mode : bij de burgerij, bij het gewone volk, voor kinderen en uniformen.
- Onderwijs : in de academies, op de gewone schoolbanken, betaling van het onderwijzend personeel.
- Wijziging van eigendommen : notariële akten.
- Religie: aantal dopen, begravingen, huwelijken en communicanten in 1918.
- Transport: trein, kar, fiets, boot, hondenkar.
- Architectuur.
- Bekende Wetteraars geboren in Wetteren én BW's niet geboren in Wetteren maar die achteraf een grote rol hebben gespeeld in het dagelijkse leven van onze gemeente.
- Feestdagen : Nieuwjaar - Pasen – kerstfeest.
- Rantsoenering.
- Familie thuis, terwijl de zonen of dochters aan het front waren.
- Briefwisseling met het thuisfront, hun geliefden, hun kinderen, als soldaat, als tewerkgestelde in het buitenland, als herstellende in het buitenland (Engeland).

Opening tentoonstelling

We nodigen je als lid van onze heem- en geschiedkundige kring, graag uit op de opening van deze tentoonstelling (gevolgd door een receptie) op donderdag 30 augustus om 20 uur. Ingang langs de vernieuwde pui van het oude gemeentehuis op de Markt.

Je kan de tentoonstelling bezoeken op:

- vrijdag 31 augustus vanaf 19 uur
- zaterdag 1 september vanaf 14 uur
- zondag 2 september vanaf 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur
- dinsdag 4 september (Jaarmarkt) vanaf 10 uur doorlopend tot 18 uur
- zaterdag 8 september vanaf 14 uur
- zaterdag 6 oktober : van 14 u tot 18 u
- zaterdag 3 november : van 14 u tot 18 u.

Voor een groepsbezoek neem je best contact op met Fernand Schamp (09 369 17 63 of 0479 479 664) of de dienst Toerisme van de gemeente (09 366 31 04).

Op dinsdag 4 september hebben we een **speciale aanbieding**: Wetterse Uitzet of Wetters Druppelken (jenever) met haring, de Wetterse beefstuk.

Op zaterdag 8 september kan je ook onze **Kloefensrommelmarkt** (met orgelmuziek) bezoeken vanaf 14 tot 18 uur.

Christiane Van Impe
Verantwoordelijke tentoonstellingen

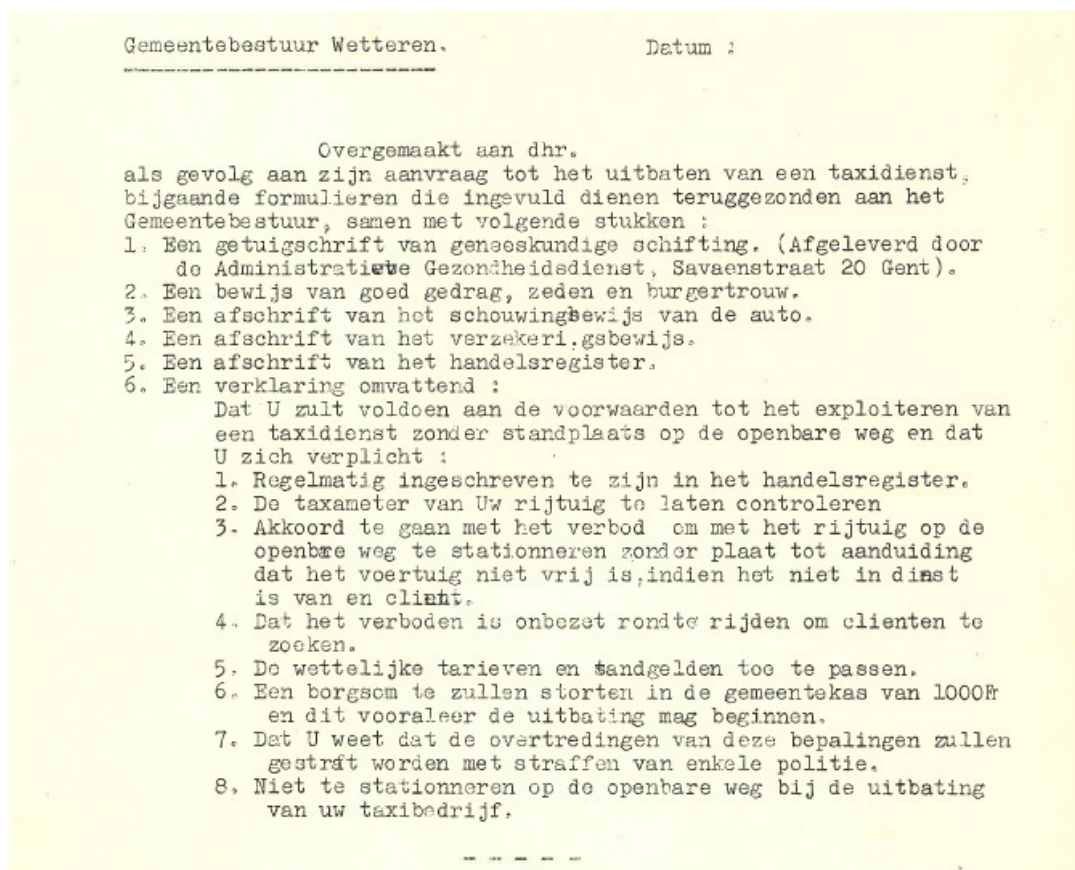
Verdwenen taxibedrijven in Wetteren (I)

In twee bijdragen geven wij graag een voorzet tot een studie over verdwenen taxibedrijven in Wetteren. In het gemeentearchief bevindt zich een archiefdoos met "vervallen taxivergunningen". Er waren in Wetteren blijkbaar heel wat taxibedrijven. Aan de hand van de archiefstukken geven we kort een overzicht van een achttal taxichauffeurs. Voor veel lezers zullen de namen nog vertrouwd in de oren klinken.

Gemeenteraad verleent machtigingen

Aanvragen voor het uitbaten van een taxidienst met (of zonder) standplaats op de openbare weg was in het verleden, net zoals vandaag, onderworpen aan heel wat reglementering. Overeenkomstig artikel 24 van de Besluitwet van 30 december 1946 houdende herziening en coördinatie van de wetgeving betreffende het bezoldigd vervoer van personen door middel van automobielen, komt het de gemeenteraad toe om dergelijke toelatingen te verlenen.

Een machtiging is slechts geldig indien de auto is gedekt door een bewijs van schouwing afgeleverd door een door de minister van Verkeerswezen erkend schouwingsorganisme en door een verzekeringsbewijs afgeleverd door een door de koning erkende verzekeringsmaatschappij. Daarenboven dient de uitbater te voldoen aan de voorwaarden, zoals voorgeschreven bij art. 26 van de besluitwet van 30 december 1946. Bij een aanvraag horen heel wat bijlages.

De gemeente moet bij elke aanvraag een openbaar onderzoek organiseren ingevolge het besluit van de Regent van 15 maart 1947. Aangezien een taxidienst een groot gemak verleent aan de bevolking, is het niet verwonderlijk dat we in de dossiers geen enkel bezwaar terugvinden van een burger tegen het verlenen van een machtiging.

Acht verdwenen taxibedrijven

Baetens Theo

Theodore Albert Lodewijk Baetens ziet het levenslicht in Serskamp op 29 maart 1915. Hij woont in de Baerdonckstraat 10. Op 19 september 1947 doet hij een aanvraag voor machtiging tot het uitbaten van een openbare taxidienst met standplaats op de openbare weg (Stationsplein). Hij vraagt een minimum staanperiode van 8 tot 22 uur en dit voor een termijn van 10 jaar. Als tarief kiest hij, omdat zijn taxi een familiewagen is, voor 6 frank per kilometer. Zijn auto is van het merk Buycck met zeven plaatsen. De auto heeft een groene kleur en is van het jaar 1934 (bij de aanvraag dus al 13 jaar oud).

Wetteren, den 19 September 1947

5

Aan de heren Burgemeester en Schepenen

Mijne heren,

Ondergetekende Baetens Theo, taxivoerder, gehulsvest te Wetteren, Baerdonckstraat 10, neem de eerbiedige vrijheid mijn aanvraag tot het bekomen van een standplaats voor mijn taxi aan de Statie te bekomen.

Ik voeg hierbij de vereischte getuig-schriften tot staving van mijn aanvraag.

De minimumstaantijd bedraagt van 's morgens 8 uur tot 's avonds 22 uur. Wat betreft de tarief deze bedraagt 6,00 fr. per Km. dit om reden dat het een familiewagen is. De auto is van het merk Buycck 7 plaatsen - groene kleur - bouwjaar 1934 - Het betreft hier een standplaats voor een enkele auto.

Hopende Heren Burgemeester en Schepenen, dat gij mijn vraag gunstig zult inwilligen, teken ik met de meeste hoogachting.

Baetens Theo.

Baetens

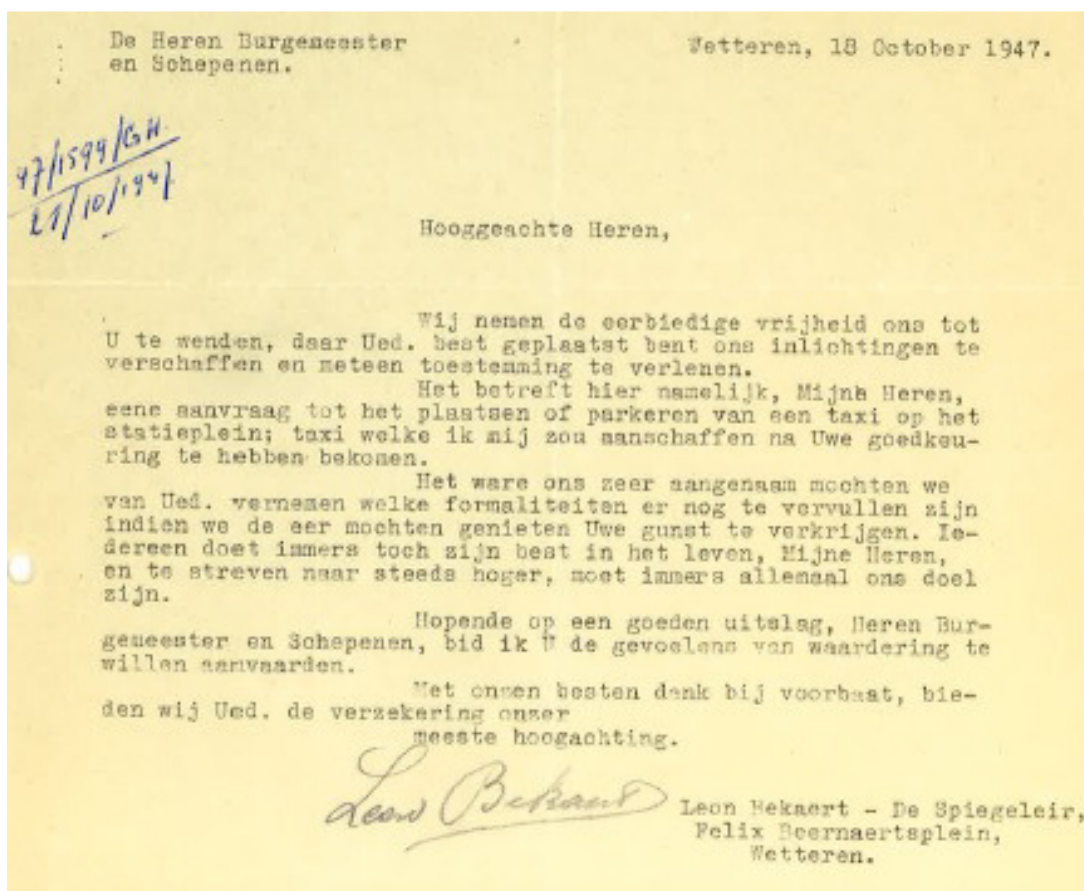
De gemeenteraadbeslissing van 7 oktober 1947, waarbij hij een machtiging krijgt, wordt op 21 oktober 1947 geschorst door de gouverneur, omdat bij de voorwaarden geen borg wordt gevraagd. Omdat dit schorsingsbesluit wordt gehandhaafd door de Bestendige Deputatie is het nodig een aanvullend besluit te nemen om de borgtocht vast te stellen. Voor de gemeenteraad volstaat een borgtocht van 1000 frank. De betrokkene verklaart schriftelijk akkoord te gaan. De verleende machtiging krijgt slechts uitwerking na storting van de borgtocht in de gemeentekas, zo eindigt het besluit van de gemeenteraad van 20 november 1947. Op 21 januari 1948 gaat de provincie akkoord met deze beslissing.

Het schepencollege van 15 juli 1955 neemt kennis van de verklaring van Theo Baetens dat hij afziet van de verdere uitbating van zijn taxidienst. De borgsom wordt terugbetaald.

Bekaert Leon

Cyriel Leonce Bekaert-De Spiegeleir, beter gekend als "Leon", ziet het levenslicht in Wetteren op 26 oktober 1907. Hij woont op het Felix Beernaertsplein 18 en doet op 18 oktober 1947 per brief een aanvraag tot het uitbaten van een taxidienst met standplaats op de openbare weg. Het openbaar onderzoek loopt van 1 tot en met 15 december 11u.

Bij zijn aanvraag laat hij weten graag het Stationsplein als staanplaats te hebben met een minimum staanperiode van 8 tot 22 uur. Als tarief rekent hij 4,5 frank per kilometer aan. Hij rijdt met een personenwagen Ford.

De gemeenteraad verleent hem in oktober 1948 een machtiging. Hij mag ze afhalen op het gemeentehuis bij bureel 11 tegen betaling van het verschuldigde zegelrecht. Een jaar daarvoor heeft de gemeenteraad van 30 december 1947 hem eigenlijk al een vergunning toegekend voor een taxidienst met standplaats op het Stationsplein tot en met 31 december 1957, maar dat wordt met bijna een jaar vertraagd, door een schorsingsbesluit om administratieve redenen van de provincie (uit de ingezonden stukken blijkt niet dat het gehouden onderzoek 15 dagen heeft geduurd en of er al dan niet een openbare aanbesteding is geweest). Pas in oktober 1948 heft de provincie de schorsing op.

Van Houtte Gaston

Gaston-Aloïse Van Houtte ziet het levenslicht in Waregem op 8 juni 1921. Bij de start van zijn aanvraag moeten er moeilijkheden geweest zijn met het ministerie van Verkeerswezen.

Omdat het echter zijn enige broodwinning is, vreest hij nog lange tijd te moeten wachten op de officiële toelating en vraagt hij daarom al om een voorlopige toelating van de gemeente via zijn brief van 25 april 1948. Op 26 april 1948 verleent de burgemeester hem een machtiging ten voorlopige titel om een taxidienst uit te baten met standplaats aan het café Buysse, Victor Van Sandelaan 1.

Wetteren, Den 25 April, 1948

Aan den Heer J. Duchateau, Burgemeester
van en te Wetteren.

Graachte Heer Burgemeester.

In aansluiting op mijn aanvraag tot het
bekomen van een vergunning tot het uitbaten van
een taxi met standplaats aan n Café Buysse, Victor Van
Sandelaan 1. Bin ik zoo vrij, geséén door het schipen college
en de gemeenteraad. Deze aanvraag werd goed gekeurd,
gezien anderzijds de officiële toelating nog maanden
op zich kan laten wachten, geéén ook dat deze
uitbating mijn eenige broodwinning is, Bin ik hoorij
aan Uden Heer Burgemeester een voorloopige toelating
te vragen, tot het uitbaten van taxi.

In de hoop Graachte Heer Burgemeester
dat ik mij deze voorloopige toelating niet wilt weigeren
dande ik reeds bij voorbaat en teken inmiddels

Het de meeste hoogachting

Gaston Van Houtte
Markt, 28
Wetteren

Op 5 november 1948 kan de gemeente hem al laten weten dat ze thans een akkoord hebben kunnen treffen met het ministerie. Hij moet een nieuwe aanvraag indienen. Op 19 november 1948 dient hij al enkele documenten in om een taxidienst te verzekeren met een auto merk Chevrolet aan 6 frank per kilometer. De aanvraag komt bij de gemeente per aangetekend schrijven pas toe op 23 februari 1949. De gemeente laat hem dan weten dat hij ondertussen zijn voorlopige vergunning nog niet heeft ingeleverd bij het gemeentesecretariaat en dat zijn nieuwe aanvraag onvolledig is. Via zijn advocaat Daniël D'Hooghe doet hij op 28 maart 1948 opnieuw een officiële aanvraag. Er ontbreekt echter nog altijd één belangrijk document waardoor de gemeente hem op 2 april naar dit belangrijke stuk moet vragen.

In "Het Scheldeken" lezen we op zondag 10 april 1949 het bestuurlijk bericht dat Van Houtte Gaston een aanvraag heeft ingediend tot het uitbaten van een openbare taxidienst met standplaats aan de Spooroverweg (Victor Van Sandelaan-Station).

Na alle administratieve moeilijkheden blijkt tijdens het openbaar onderzoek van 4 tot en met 18 april 1949, dat hij ondertussen van Markt 28 is verhuisd naar een adres buiten de gemeente. Einde taxi Van Houtte.

Van Rysselberghe Maurice ("Taxi-Mili")

Maurice-Richard Van Rysselberghe-Hutse ziet het levenslicht in Massemen op 27 mei 1922. Hij doet een aanvraag op 22 januari 1949, echter zonder de nodige bijlagen, voor een standplaats ten huize Brusselsesteenweg in Kwatrecht voor 1, 2, 3 of 5 jaar.

Van Rysselberghe Maurice- Hutse
Brusselse steenweg, 199
Kwatrecht.
Wetteren.

Kwatrecht, den 22 Januari, 1949.

Aan de Heren van het Schepencollege
te Wetteren.

Mijne Heren,

Met deze ben ik zoo vrij eene machtiging aan te vragen voor het uitbaten van het Taxibedrijf of Huurauto met standplaats ten huize en dit voor een termijn van : 1 - 2 - 3 of 5 jaar.
Ten titel van inlichting kan ik U mededelen dat ik reeds in het bezit van volgende bewijstukken:

Auto OLDSMOBILE ; 6 plaatsen - Nummerplaat: N°: 646.084.
Bewijs van geneeskundige schifting: 15.407.
Schouwingsbewijs: 33/24181.
Verzekeringsbewijs: N°: 902.730.
Bewijs van goed gedreg.
Handelsregister : N°: 15.751.
Persoonlijk rijbewijs - Blusapparaat en verbandkast van Rode Kruis.

Hopende , Geechte Heren van het Schepencollege, dat U aan mijn verzoek kunt voldoen, teken ik met de meeste hoogachting,

*Van Rysselberghe
Maurice*

Daar hij pas in mei met alles in regel kan zijn, laat hij de gemeente weten dat hij pas later een nieuwe aanvraag zal doen. In zijn aanvraag stelt hij een tarief voor van 5 à 6 frank per kilometer. Zijn auto is een Oldsmobile met 6 plaatsen en is dag en nacht beschikbaar. Het openbaar onderzoek loopt van 9 tot 25 mei 1949. De gemeenteraad van 30 juni 1949 verleent hem de gevraagde machtiging.

Op 13 januari 1955 laat hij de gemeente weten dat hij zich gezien de ouderdom en de slechte toestand van zijn wagen verplicht ziet om vanaf 1 januari 1955 zijn taxibedrijf stop te zetten. Het schepencollege neemt hiervan kennis op 18 januari 1955 en betaalt hem zijn borg terug.

Waterinckx Frans-Camiel-Leo

Camiel-Leo ziet het levenslicht in Wetteren op 3 mei 1928. Hij is het best gekend als "Kamiel". Hij doet een aanvraag voor een machtiging voor een auto die niet op de openbare weg stationeert, maar vertrekt vanuit de garage van zijn huis op het adres Kapellendries 88. Hij voorziet een tarief van 6 frank per kilometer. Hij vraagt een machtiging van 10 jaar voor zijn auto merk Dodge 1949. De taxi is dag en nacht beschikbaar.

Bijlage te voegen bij de aanvraag om machtiging tot exploitatie van een taxi-
of huurautodienst ZONDER staanplaats op den openbaren weg.

GEMEENTE ... Wetteren

TAXI- of HUURAUTODIENST
zonder staanplaats op den openbaren weg, maar met garage of vertrekpunt

1° Naam, voornamen, nationaliteit en woonplaats van den aanvrager.	Waterinckx Camiel-Leo Kapellendries 88. Wetteren
2° Voorgesteld tarief.	6,-fr per km.
3° Staanplaatsen van de voertuigen.	geen op openbare weg. Kapellendries 88. Wetteren.
4° Tijd gedurende welke de opname geschiedt.	dag en nacht
5° Getal en karakteristieken van de auto's.	Dodge 1949
6° Duur van de aangevraagde machtiging. Maximum 10 jaar.	10 jaar.

Opgesteld te ... Wetteren, den 16 - 8 1949

(Handteekening)
Waterinckx Kamal

bas 057 - de Keure I

Het openbaar onderzoek loopt van 18 augustus tot en met 7 september 1949. De gemeenteraad verleent de machtiging op 22 september 1949.

In 1957 doet hij een aanvraag om machtiging tot het exploiteren van een taxidienst met auto op de openbare weg aan het station.

De Cock Albert ("Taxi Wetthra")

Albert De Cock, ziet het levenslicht in Heusden op 30 augustus 1920. Hij huwt met Alice Bulté, geboren in Wetteren op 25 maart 1920. Albert doet zijn aanvraag op 30 augustus 1951 per brief. Zowel Albert als zijn vrouw ("Liesken Bolle") gaan de taxi Ford 49 Standard besturen. Hij voorziet een tarief van 5 frank per kilometer. De taxi staat dag en nacht paraat.

Het openbaar onderzoek loopt van 4 tot en met 20 oktober 1951. Hij bekomt met de gemeenteraadsbeslissing van 22 oktober 1951 zijn machtiging tot het exploiteren van een taxi die niet op de openbare weg stationeert, maar vertrekt vanuit de garage van zijn huis in de Wegvoeringstraat 80.

Op 22 mei 1957 doet Albert per brief een aanvraag tot het bekomen van een standplaats voor een taxi op het Stationsplein. Het schepencollege van 1 juni 1957 antwoordt hem dat het deze standplaats in openbare aanbesteding gaat leggen na januari 1958.

Van Kerckhove Albert ("Taxi Albert")

Albert Van Kerckhove ziet het levenslicht in Laarne op 3 december 1926. Hij woont op het adres Smetledestraat 63 wanneer hij op 23 maart 1953 toelating vraagt tot het uitbaten van een taxidienst in de gemeente Wetteren, indien mogelijk met vaste standplaats of anders onbepaald op de openbare weg. Het schepencollege van 30 maart beslist dat ze dit graag willen zien zonder standplaats, dus vanuit zijn garage. Op 29 april doet hij zijn officiële aanvraag voor een machtiging van 10 jaar. Hij vraagt 5 frank per kilometer met zijn auto merk Packard van het jaar 1948. Het openbaar onderzoek loopt van 29 april tot 13 mei. De gemeenteraad van 21 mei 1953 verleent hem de machtiging.

Het schepencollege van 7 februari 1955 neemt kennis van zijn brief van 2 februari waarmee hij laat weten geen taxi meer uit te baten vanaf 1 januari 1955, en betaalt hem zijn borg terug.

Wetteren, 23-3-1953

Waarde Heer Burgemeester en Schepenen.

Indien schouwde, Van Kerckhove Albert - geboren te Laarne den 3-12-1926 woonende Smetledestraat nr 63. $\frac{1}{2}$ naar hier mede de eerbiedrijke wijheid om 26 de toelating te vragen voor het uitbaten een taxidienst in de gemeente Wetteren; indien mogelijk met vaste standplaats of anders onbepaald op den openbaren weg.

Ik zou mij zeer heug hebben indien ik mij afzekerde van gurewige antwoordejige gurewt wullen laten gurewende Inruillolts, dank en gurewt ik ik.

Hoogrechtvaard,
Van Kerckhove Albert.
Smetledestraat 63
Wetteren

college 30/3/53
ander standplaats
stukken vragen

De Pauw Zoé

Mejuffer Zoé Margareta De Pauw ziet het levenslicht in Wetteren op 23 augustus 1908. Zij doet een aanvraag voor een machtiging voor een auto die niet op de openbare weg stationeert, maar vertrekt vanuit de garage van haar huis op het adres Mellesteenweg 23 op de wijk Ten Ede.

Het openbaar onderzoek loopt van 1 tot en met 15 december 1956. Op 17 december 1956 verleent de gemeenteraad haar de gevraagde toelating.

Wetteren, 30 November 1956.

Aan de heer Burgemeester en Schepenen
te
WETTEREN.

Mijne Heren,

In verband met mijn aanvraag om machtiging tot exploitatie van een taxidienst, zonder standplaats op de openbare weg, verklaart ondergetekende De Pauw Zoé, wonende Kellesteenweg, 23, Wetteren Ten Ede bovendien, dat zij steeds zal voldoen aan de voorwaarden tot het exploiteren van een taxidienst zonder standplaats op de openbare weg, verder verplicht zij er zich toe:

- 1./ regelmatig ingeschreven te zijn in het handelsregister.
- 2./ de taxameter van mijn rijtuig te laten controleren.
- 3./ akkoord te gaan met het verbod om met het rijtuig op de openbare weg te stationneren zonder plaat tot aanduiding dat het voertuig niet vrij is, indien het niet in dienst is van een client.
- 4./ dat het verboden is onbezet rond te rijden om klanten te zoeken.
- 5./ de wettelijke tarieven en standgelden toe te passen.
- 6./ een borgsom te zullen storten in de gemeentekas van 1000 fr en dit vooralleer de uitbating mag beginnen.
- 7./ wetende dat de overtredingen van deze bepalingen zullen gestraft worden met straffen van enkele politie.
- 8./ niet te stationneren op de openbare weg bij de uitbating van mijn taxibedrijf.

(De Pauw Zoé)

Alina De Pauw-Van Goethem, wonend in Zomergem, laat op 14 oktober 1957 aan de gemeente weten dat haar zuster Zoé De Pauw spijtig genoeg op 21 september 1957 is overleden in Rottach-Egern (Duitsland). Het schepencollege neemt op 15 oktober 1957 kennis van het overlijden en van het stopzetten van de uitbating van het taxibedrijf en betaalt de borgsom van 1.000 frank terug aan Alina De Pauw. Het taxibedrijf van Zoé De Pauw is dus maar heel kort actief geweest

In een volgende nieuwsbrief komen volgende verdwenen taxibedrijven aan bod: Keymeulen Roger, Van Eeckhout Albert, De Cock Albert, Verleyen Hubert, De Wilde Robert, Clerick Marcel, Bekaert Leon, De Corte Leon, Haegeman Romain, Maes Karel-Alfons, Oosterlinck René, Taxi Staelens, Van Driessche Mariette en Weymeersch Roger.

Wie meer informatie heeft over taxi's in Wetteren, mag altijd de archiefdienst contacteren (archief@wetteren.be).

Jeroen Trio
gemeentearchivaris

De “Lochtreys van den heer Margat” eindigt in Massemen

We ontvingen van Guido De Munter uit Gent de scan van een bericht uit de Gazette van Brugge (1) over de reacties van de inwoners van Massemen en omstreken op de landing van een luchtballon op zondag 5 oktober 1834. De briefschrijver doet nogal schamper over de “gapende boeren” van Massemen. Onze nieuwsgierigheid geprikkeld zijnde, zijn we kranten van die tijd gaan napluizen. Het blijkt te gaan over de ‘luchtreis’ van de Franse ‘luchtreiziger’ Jean Margat.

Ballonvaart van Margat in 1830 in België (2)

Luchtreiziger komt aan in België

Op 10 juli 1834 is Jean Margat in een luchtballon van Frankrijk naar België gekomen. Hij bevindt zich in Doornik, waar hij zich voorbereidt op zijn 48ste luchtreis. Op 14 september stijgt hij om 5 uur in de namiddag onder grote publieke belangstelling, vanaf de Grote Markt op tot een hoogte van ongeveer 500 toisen (= 1000 meter). Daar is het slechts 9°, terwijl het aan de grond 24° is. Hij voelt op die hoogte hevige schokken in handen en armen, zijn oren beginnen te tintelen en hij wordt ‘een weinig’ doof. Na 30 minuten landt hij vlak bij het pachthof La Tessinière, in en eigendom van de burgemeester van het dorpje Galmaarden, op 12 mijl (= 60 km) van Doornik (3).

Margat gaat de lucht in

In september is hij in Gent en maakt zich klaar voor zijn volgende luchtreis, de 49ste. Zijn ballon is gemaakt met 864 ellen tafta (een gladde, dunne, zijden stof) en heeft een inhoud van 9200 teerling voeten. (teerling = kubieke) of +/- 2700 m³). Nieuwsgierigen kunnen deze ballon tegen betaling van 50 centiemen komen bewonderen in de arsenalzaal van het stadhuis (4).

Op zondag 5 oktober is Jean Margat al van 's morgens bezig met het klaarmaken van zijn ballon in het beluik van de Bijloke (het Bijlokeveld). De “*bezonderste personen*” van de stad hebben ingangskarten gekocht en zitten rond de “*lochtbal*” om de voorbereidselen - onder andere het vullen van de ballon met waterstofgas - te kunnen volgen. De kaartjes kosten 5 (voor de beste plaatsen) en 1,5 frank (2de rang). In voorverkoop kosten ze slechts 3 en 1 frank, terwijl kinderen aan halve prijs binnen mogen (5).

Het is helder en kalm weer. Om zich te vergewissen van de windrichting, worden de aanwezige ‘dames’ uitgenodigd om eerst een kleine onbemande luchtbal op te laten en er worden enkele vuurpijlen afgevuurd. Om 4.35 uur gaat Margat onder “*onder vreugdegeroep en toejuychingen der menigte*” de

Aujourd'hui Dimanche 5 Octobre 1834,
*Dans l'Enclos de la Biéque, à quatre heures
 de l'après-midi,*

49.e ASCENSION AÉROSTATIQUE

ON Mr MARGAT,

*Aéronaute du Roi des Français et de l'expédition
 d'Afrique, connu de l'Europe par 48
 Voyages dans les airs, couronnés d'un égal
 succès, venu de France en Belgique par la
 voie des airs, le 10 Juillet 1834,*

DANS UN TRÈS-BEAU

BALLON PAVOISÉ.

M. MARGAT ne négligera rien pour mériter
 la bienveillance des habitans de Gand, par
 cette seule Ascension qu'il se propose de
 faire dans leur ville.

Une expérience sur la dissolution du fer
 par l'acide sulfurique sera faite aussi par
 Mr MARGAT; le gaz hydrogène qu'elle pro-
 duira, remplira, par un procédé aussi in-
 structif qu'amusant, un joli petit Aérostat
 en baudruche, qui sera offert aux Dames
 qui embelliront ce spectacle de leur présence,
 et s'échappera de leurs mains pour aller, en
 précurseur, tracer la route que l'Aéronaute
 devra parcourir quelques instans après.

Pour mettre à même de voir de près tous
 les détails des préparatifs intéressans auxquels
 cette Ascension donnera lieu, et malgré les
 grands frais qu'elle nécessite, le prix n'est
 fixé qu'à 1 Franc 50 Centimes par personne
 pour les Secondes et 5 Francs pour les Pre-
 mières. Les Enfans payent demi-place.

AVIS. Il y a des Billets déposés aux
 adresses ci-après indiqués, les personnes qui
 les prennent à ces dépôts auront l'avantage
 de ne les payer qu'un Franc les secondes et
 3 Francs les premières Places.

Les dépôts des Billets, ouverts jusqu'à midi
 et demi, sont chez D. J. Vanderhaeghen,
 imprimeur-libraire, rue Basse n.º 21; au
 Comte d'Egmont, près de l'Eglise de S. Ni-
 colas et chez Mr C. Pilloy, rue Longue-
 Monnaie n.º 15.

*Advertentie verschenen in de
 Gazette van Gend van 5 oktober 1834*

lucht in. Hij zit in een kleine met vaandels
 versierde schuit, een "rietten bootjen", waaraan
 verschillende blazen hangen, zodat hij kan
 blijven drijven als hij bij het dalen in het water
 neerkomt. Hij zwaait met zijn hoed en met een
 driekleurig nationaal vaandel en werpt briefjes
 uit. Zijn ballon stijgt tot 3000 voeten (= 1000
 meter) en blijft bijna 2 uur zichtbaar voor de
 opgekomen belangstellenden.

De ballon daalt in Massemen

Rond 5.30 uur nadert de ballon Massemen, op
 2,5 mijl van Gent (= 12,5 km). Om 6 uur draait
 hij rond de toren van de kerk, waarna hij
 "zonder het minste onheyl" neerdaalt "onder
 het luydrugtig gejuyg van eene ontelbaere
 menigte nieuwsgierige aenschouwers, van alle
 kanten toegelopen, en van wie den luchtreyzer
 gulhertig onthaeld is geweest". De 'garde
 civique' onderbreekt zijn oefeningen. Zijn
 ballon wordt "door het volk in zegeprael tot in
 het huys van de burgermeester gedragen,
 alwaer de luchtreyziger vernacht heeft." Margat
 stelt een bewaker aan zodat er niets kan
 gebeuren met zijn luchtballon. Burgemeester is
 dan Donaat van Boxstaele, een vrijgezel, die
 brouwer is en café houdt op het dorp (6). De
 volgende dag keert Margat met de diligence
 terug naar Gent.

Bange Massemse boeren?

In de brief die Den Vaderlander publiceert (7)
 vertelt een ooggetuige een heel ander verhaal
 over de reacties op de landing van Margat in
 Massemen. De briefschrijver die tekent met de
 veelzeggende schuilnaam N. Sanspeur, heeft de
 boeren uit Massemen, Westrem, Wetteren en
 Oordegem "zien gapen". Als de ballon daalt tot
 op ongeveer een meter van de grond, durven
 slechts weinig boeren naderen. Ze verstaan
 Margat niet als hij in het Frans vraagt om enkele
 stenen te brengen. Ze halen er de pastoor bij.
 Dat is Jan Baptist De Bock van 1799 tot 1844
 zielenherder van Massemen (8). Die spreekt
 enkele woorden met Margat. De ballon wordt
 met koorden aan een boom vastgemaakt en er
 worden stenen in de rietten gondel gelegd.

Niet alleen gapen de boeren, maar “was mr. den pastor niet ‘t huys geweest, of had hij hy met het flerecyn moeten liggen, men ging alarm kleppen, want men vreesde dat de wereld, zoo het spreekwoord zegt, om zeep ging.” En de briefschrijver gaat verder: “Men zeyde onder andere, dat dien grooten bol het fourneys was, van waer het vuer moest komen om geheel de wereld in brand te steken”.

Aen den opsteller van den VADERLANDER.

Massemen-Westrem, 6 october 1834.

Mynheer,

Zondag laetst hebben wy hier gezien, *stupete gentes!* de boeren zien gapen. Om 6 uren kwam het volk uyt van alle kanten. Wetteren, Westrem, Oordeghem, alles was aldaer te been. Eene onbekende machine, door niemand voorzeyd, daelde met het drykleurig vaendel uyt den hemel, rogt op onze parochie. De orangnie-boeren, en die de welke noch van Willem noch van Leopold houden, vreesden eenen slag van den hemel; de patriotten zeyden: « 'tzyn onze kleuren, den Hemel is met ons, de engelen zyn ook patriot. » Elk sprak naer zyne gezindheyd: maer elk was verlegen, en den bol naderde. Outrent 6 uren dracyde hy rond den toren, en kwam eyndelyk af. Hy viel tot op den grond niet, maer bleef dry à vier voeten hoog hangen. Eenige boeren, weynige nochtans, durfden naderen; zy zagen eenen man, geheel op zyn gemak zitten in een rieten bootjen, en eenen hoop met verkens-blazen by hem. Als het volk naderde hy vroeg hun eenige steenen: *donnez-moi des pierres*, zeyde hy. Dan wierden die boeren verbaesd, om dat zy die tael niet verstonden en snelden regt naer de pastory. De meyd bevreest van zoo veel volk te zien, konde niets anders zeggen dan: « wat is er? » « Ah, roept eenen, zegt dat M. den pastor komt, er is daer eenen mensch uyt de locht gevallen en hy spreekt eene tael die niemand verstaet. Oh! spoedig, spoedig, Trese, loop naer den pastor. » Dan is M. den pastor gekomen, ziende wat het was, en heeft een weynig met dezen man in 't fransch gesproken. Men heeft den lochtbal met koorden aen eenen boom vast gemaekt, steenen in het bootjen geleyd, en den man is er uytgesprongen. Was M. den pastor niet 't huys geweest, of had hy met het flerecyn moeten liggen, men ging alarm kleppen, want men vreesde dat de wereld, zoo het spreekwoord zegt, om zeep ging. Men zeyde onder andere, dat dien grooten bol het fourneys was, van waer het vuer moest komen, om geheel de wereld in brand te steken.

Den Franschman die met zynen bol zeer hoog geweest is, wanneer hy nedergekomen was en niemand vond die hem verstond, meynde in een vrend land gekomen te zyn, om dat hy te Geud fransch had hooren spreken en dat men hem alhier niet verstond.

De verslagendheyd is te Massemen zoo groot geweest, dat men er binnen 100 jaren nog zal van spreken. Dat goed sloorken, Treseken het pastors-meyssen, heeft geheel den nacht niet konnen slapen.

Aeuveerd, Mynheer, enz.

N. Sanspeur.

Orangisten en patriotten

Briefschrijver Sanspeur schrijft ook dat de ballon: ‘daelde met het drykleur vaendel uyt den hemel... De orangnie-boeren en die de welke noch van Willem noch van Leopold houden, vreesden eenen slag van den hemel; de patriotten zeyden: ‘t zijn onze kleuren, den Hemel is met ons, de engelen zyn ook patriot’. Deze passage behoeft enige uitleg. België is in 1834 pas 4 jaar onafhankelijk. Nederland erkent de scheiding maar definitief in 1839. Gent wordt bestuurd door de Orangisten, die tegen de afscheiding zijn. De Gentse krant Den Vaderlander is het orgaan van de patriotten. Dat Margat met de Belgische driekleur zwaait is voor haar het bewijs dat de Belgischgezinden het bij het rechte eind hebben.

Weerklank van de ballonvaart

Het exploit van Margat is in Gent nog dagen onderwerp van gesprek. Zijn ballonvaart is één van de mooiste en indrukwekkendste die men zich kan indenken en hij verdient alle lof. Zijn onderneming is echter verlieslatend. De kosten belopen 1900 à 2000 frank, terwijl hij maar 1100 à 1200 frank ontvangen heeft. Veel vooraanstaande families hebben geen ingangsticket gekocht, maar wandelen langs de lanen in de onmiddellijke omgeving om zo gratis getuige te zijn van het opstijgen van de ballon. Gelukkig is het Gentse stadsbestuur bereid hem een toelage van 1000 frank te geven (9).

Wie is Margat

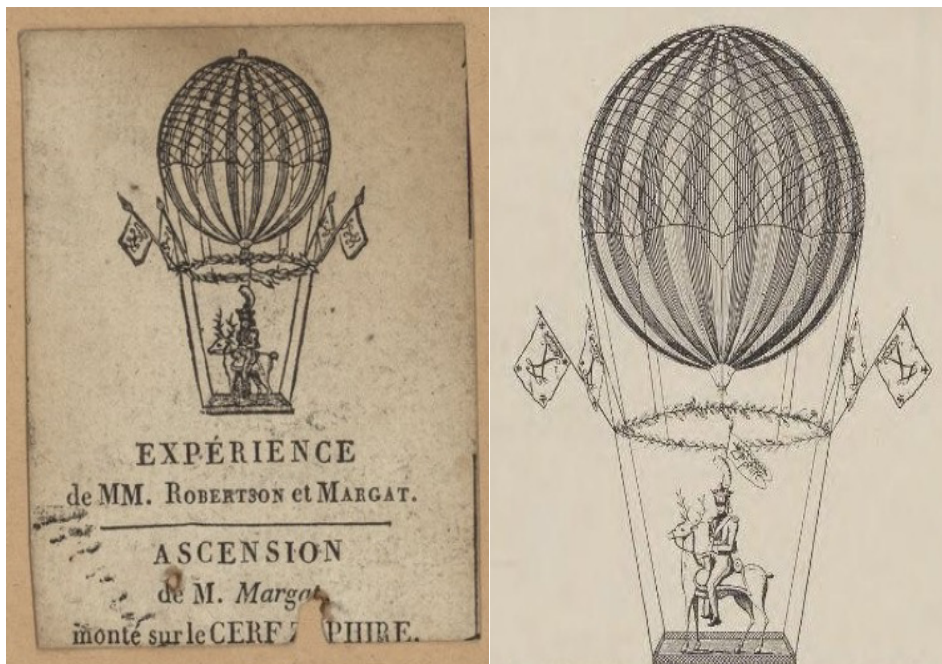
Jean Margat is geboren in 1786 in Ivry (Frankrijk). Hij is aanvankelijk tuinier van ballonvaarder Garnerin, maar begint vanaf 1809 zelf kleine ballonnen te vervaardigen die hij verkoopt aan particulieren en die hij zelf oplaat bij publieke feestelijkheden. De Franse 'Journal de l'Empire' kondigt aan dat hij op 16 juli 1809 in Versailles met een luchtballon zal opstijgen, vergezeld van een jongedame van 16 jaar.

Hij gaat met zijn ballonnen op rondreis door Frankrijk, België en Duitsland. Hij verwekt sensatie als hij in 1817 in de Jardin de Tivoli – een soort pretpark avant la lettre in Parijs met achtbanen, labyrinten, vuurwerk enz. – opstijgt met een ballon, gezeten op het tamme hert Zéphire en uitgedost als een Poolse lansier. Hij herhaalt deze stunt nog eens in 1824 met het hert Coco. Hij springt ook meerdere keren met een parachute uit zijn luchtballon. Hij is als ballonvaarder tijdelijk in dienst van het Franse leger en maakt de verovering van Algiers mee (1830). Hij trouwt twee keer en ook zijn twee echtgenotes maken ballonvluchten.

Hij overlijdt in 1854 en wordt begraven op het kerkhof van Montmartre (Parijs). Volgens zijn grafschrift heeft hij 87 ballonvluchten ondernomen. Pittig detail, in zijn privé-leven is hij blijkbaar een eerder angstig mens, die bang is van de eerste treinen (10).

Kermisattractie

De levensschets van Margat laat het duidelijk zien, luchtballons zijn al snel een kermisattractie geworden en de ballonnen worden gemaakt in allerlei vormen. In september 1838 stijgt Margat op in Brussel om in Liezele te landen. Na hem worden twee ballonnen opgelaten, den ene een hond voorstellende, de andere een hert (11). In september 1841 organiseert hij in Brussel een ballonvoorstelling met 5 luchtballonnen waarvan één die een godin in een wagen voorstelt, bespannen met twee tortelduiven. Er zijn naar schatting 20.000 mensen verzameld rond de Kleine en de Grote Zavel. De ballons komen neer in Opwijk. De mensen daar slaan op de vlucht, maar een slimme boerin neemt de ballonnen in huis en vraagt inkomgeld. Margat roept de hulp in van de plaatselijke overheid om de ballonnen te kunnen recupereren (12).

Monsters die uit de hemel vallen

De bange reacties van de mensen in Massemen zijn niet zo vreemd. Luchtballons boezemen in de beginjaren dikwijls angst in, vooral bij de plattelandsbewoners. Margat ondervindt het in 1837 nog eens als zijn ballon in de vorm van een jager beschoten wordt door boeren die denken dat zijn luchtmonster de anti-christ is (13). En als hij een jaar later vanuit Rijsel opstijgt en in Obigies (Henegouwen) landt, vluchten sommige boeren weg, willen anderen het bizarre monster (= rood en geel, als het kleed van een harlekijn) beschieten, maar slaat angst om in verbazing als Margat uitstapt en vraagt om 'het monster' van zijn 52ste ballonvaart te helpen temmen' (14). Zijn collega Poitevin stijgt in Brussel op gezeten op een paard. Als hij in de buurt van Ninove neerkomt, denken de 'landslieden' dat de duivel uit de lucht valt (15).

- (1) Gazette van Brugge, 13 oktober 1834, p.3. De ingezonden brief is overgenomen uit de Gentse krant 'Den Vaderlander' van 9 oktober 1834. De Gazette van Brugge neemt de berichtgeving over de ballonvlucht verder letterlijk over uit de Gazette van Gend.
- (2) Henri La Vault, Charles Dolfus en Paul Tissander, L'Aéronautique des origines à 1922.
- (3) Gazette van Gend, 21 september 1834, p.2.
- (4) Gazette van Gend, 26 september 1834, p. 2.
- (5)Overzicht van de volledige ballonvlucht stellen we samen aan de hand van de berichtgeving in de Gazette van Gend, 8 oktober 1834, p. 2 ; Den Vaderlander, 7 oktober 1934, p. 1 en 9 oktober 1934, p. 4 ; Le Messenger de Gand, 8 oktober 1934, p. 1.
- (6) Rolande Van Heden, Massemen van de Vurst tot de Kortenbos, p.222.
- (7) Den Vaderlander van 9 oktober 1834, p. 3.
- (8) Rolande Van Heden, Massemen..., p. 64.
- (9) Messenger de Gand, 8 oktober 1834, p. 1 ; Gazette van Gend, 8 oktober 1834, p. 2.
- (10) Henri La Vault, Charles Dolfus en Paul Tissander, L'Aéronautique des origines à 1922 ; Remi Georges, Histoire de l'aviation 1. Des origines à 1914. ; Gazette van Brugge, 22 september 1837, p. 2 ; Journal de Bruges, 17 januari 1844 ; Journal de l'Empire, 13 juli 1809, p. 1 ; M.-A. Deflandre, Répertoire du commerce de Paris, ou Almanach des commerçans, banquiers, négocians..., 1928. Le Monde illustré, journal hebdomadaire, Paris, 22 augustus 1874, p. 114
- (11) Le Journal de Bruges, 28 september 1838, p. 3.
- (12) Journal de Bruges, 14 september 1841, p.2. en 18 september 1841, p. 3
- (13) Journal de Bruges, 8 oktober 1837, p. 2.
- (14) Journal de Bruges, 4 juli 1837, p. 3.
- (15) Gazette van Brugge, 27 september 1851, p2-3

K.M.L

Openingsdagen heemkundig museum Wetteren - 2018

Museumbezoek is altijd mogelijk op eenvoudige aanvraag via mail fsw1@skynet.be of telefonisch 0479 47 96 64.

Op volgende dagen is het museum vrij toegankelijk

- zaterdag 1 september 14 tot 18 uur Wetteren kermis
- zondag 2 september 10 tot 12 uur
- 14 tot 18 uur Wetteren kermis
- dinsdag 4 september 10 tot 18 uur Wetteren jaarmarkt
- zaterdag 8 september 14 tot 18 uur Kloefkensbrocantemarkt
- zaterdag 6 oktober 14 tot 18 uur
- zaterdag 3 november 14 tot 18 uur (laatste zaterdagopening in 2018)

Tijdens de maanden december, januari en februari blijft het museum dicht voor opknap- en herinrichtingwerken.

Aanvragen van een groepsbezoek

- Fernand Schamp
fsw1@skynet.be
0479 47 96 64

- Dienst Toerisme
Markt 1 (ingang via Kerkstraat)
09 366 31 04

Voordelen van het lidmaatschap

Als lid van de Heem-en geschiedkundige kring "Jan Broeckaert" vzw betaal je een jaarlijks lidgeld van 9 euro, dat je kan storten op rekeningnummer BE21 0682 1293 2003 van onze kring.

Je wordt uitgenodigd naar en mag altijd deelnemen aan de **activiteiten** die we organiseren.

Je ontvangt drie keer per jaar onze **Nieuwsbrief**, waarin we onze activiteiten aankondigen en de voorbije activiteiten kort bespreken. We publiceren in de nieuwsbrief ook artikels over de geschiedenis en heemkunde van Wetteren, Massemen en Westrem. Je kan ook zelf een bijdrage leveren voor de nieuwsbrief.

Als lid heb je ook onbeperkt gratis toegang tot ons **museum**.

Ook ons **documentatiecentrum** is onbeperkt en gratis toegankelijk. Je kan de boeken en archiefstukken wel niet ontlenen, maar moet ze ter plaatse raadplegen.

Het loopt op wieltjes

Onze kring organiseerde naar aanleiding van het 200-jarig bestaan van de fiets een oudefietsenhappening op vrijdag 15 juni 2018 van 16 tot 23 uur. Andere 'voertuigen' die op wielen rijden – kinderkoetsen en andere 'trotinetten' – waren ook welkom. Etienne Haegeman (Massemen) was bereid enkele van zijn fietsen tentoon te stellen.

De foto genomen tijdens dit evenement, voor de eindelijk herstelde pui van het oude gemeentehuis, helpt bewijzen dat het in onze heem- en geschiedkundige kring op wieltjes loopt. Kijk je goed dan kan je onze penningmeester / secretaris, Fernand Schamp herkennen. Hij staat tweede van rechts en heeft een strooien hoed opgezet. De man met de enorme (valse?) snor en de man helemaal rechts met de hoge hoed zijn onze ceremoniemeesters Martin Bogaert en Marc Bracke. Christiane Van Impe, onze verantwoordelijke voor de tentoonstellingen, heeft zich, gekleed in de mode van toen, achter de kinderkoets opgesteld.

De andere trotse poseerders zijn leden van de 'Onvergetelijke retrofietsen' uit Ettelgem, 'Oude gloriën' uit Lokeren en d'Antieke velokes uit Aalst.